

СТОРИНКАМИ ІСТОРІЇ

Знаменита розвідниця з Костополя

26 жовтня 1944 р. трагічно обірвалося життя знаменитої розвідниці з Костополя Марії (Майї) Маркарівни Мікоти.

Коротке, але бурхливе життя прожила ця дівчина. Вона народилася 1924 р. в нашому місті, у багатодітній сім'ї Мікот. Дуже рано пішла з життя її мама, і маленька Марія взяла на себе важкий тягар господарювання у малозабезпеченій багатодітній волинській родині.

У 1941 році 17-річна Мікота потрапила у владу фашистами облаву. Незважаючи на наявність необхідних паперів та документів, її було відправлено до Рівного, з наступним відправленням до Німеччини.

На допомогу юній костопільчанці прийшла її двоюрідна сестра Лідія Лісовська, відома у Рівному як "пані Льоля", котра врятувала сестру від робіт у Німеччині. (До речі, в середині 30-х років у сім'ї Мікот знайшла порятунок сама Лідія Лісовська, котра впродовж двох років переховувалася у Костополі від польських кримінальних угруповань. Матеріальну підтримку в майбутньому знаменитій розвідниці Лісовській під час її перебування в Костополі надавав керівник єврейської громади міста Іцхак Едельштейн).

Врятована від німецького "раю" Марія Мікота залишилась у Рівному, де спочатку працювала офіціанткою у швидкому потязі, а згодом - в німецькому казино "Дойчехауз".

Протягом 1941-1942 рр. М.Мікота була завербована польською, німецькою та радянською розвідками. Діяла під псевдо Маленька Майя і Сімнадцять.

За допомогою сестри Лідії Марії Мікоті вдалося познайомитись з найвпливовішими фігурами в керівництві тодішньої столиці окупованої України - міста Рівного. Вона надала неоціненні послуги польській терористичній організації "Блиск", партизанському диверсійно-розвідувальному загону полковника Медведєва та знаменитому розвіднику - диверсанту Миколі Кузнецову.

Завдяки М.Мікоті Микола Кузнецов, а згодом і радянське керівництво довідалось про те, що у Тегерані готується замах на Сталіна, Рузвельта та Черчілля, а у Рівному було знешкоджено вдало законспірованого агента гес-

тапо Мартіна Геттеля, що допомогло врятувати життя М.Кузнецову, було врятовано від арештів сотні українців, мешканців Костополя, Рівного та прилеглих сіл.

Вона була учасницею важливої операції із захоплення командуючого резервною армією генерала фон Ільгена, дивом врятувалася від шибениці, хоча пройшла крізь численні випробування.

Саме завдяки діяльності Марії Мікоти та її сестри Лідії Лісовської став відомим на весь світ як розвідник Микола Кузнецов, котрий 90% розвідданих отримував саме від них.

Марія витримала жорстокі допити під час перебування у Рівненській

в'язниці і важку, підступну перевірку гестапо, недовіру партизанського командування, але виявила витримку і не виказала нікого із соратників.

У 1944 році за особливі заслуги її було нагороджено орденом Вітчизняної війни II ступеня. Але чекісти у Рівному вирішили поіншому.

Вони дуже багато знали, костопільчанка Марія Мікота і рівнянка Лідія Лісовська. Мужні жінки могли в деталях розкрити справжні обличчя деяких "героїв-підпільників" та їх очільників.

У військовому авто поїхали отримувати свої ордени чарівні жінки, сміливі розвідниці Ліда і Майя. На шляху Острог-Шумськ їх було по-звірячому вбито і викинуто на трасу енкаведистами. Свідків події ліквідували наступного дня.

Так обірвалось коротке, але бурхливе життя однієї з найвідоміших жінок в історії Костополя - Майї Мікоти.

Залишається незрозумілим, чому уже в новій Україні місцева влада вирішила переіменувати вулицю, яка носила ім'я знаменитої розвідниці. Та, незважаючи на це, костопільчанка Майя Мікота назавжди залишила своє ім'я на сторінках історії України.

Олександр НАМОЗОВ,
письменник, автор книг "Псевдо-Небезпечний", "Вулиця Троянд",
"Будівельний батальйон".